

אמנים אינדיאניים אלמוניים, שמחו לפני מאות בשנים, גוייסו בצורה מחוכמת כדי לקיים את האמנים הישראלים הצעירים

נערכה תחילה בצלאל בירושלים, והגפתחת השבוע בגלריה הדובינרית בתל-אביב. דובי נר מקחה כי עשרת אלפים איש יבקרו בה. כל אחד ישלם לירה. בסך-הכל עשרת אלפים פים ליי לקרן האמנות. ועוד אלפים נוספים שישלמו המבקרים עבור קאטאלוג יפה. בשביל הגלריה שלו, אין דובינר רוצה להרחיח מאירוע זה. הוא מסתפק בעצם ביקור האלפים במקום. הוא משלם מכיסו

דובינר את גלריה ישראל — פינה צנועה ברחוב בניהודה בתל-אביב, בה הוא מוכר את יצירותיהם של אמנים ישראלים צעירים ומופשיטים. בהפעילו עקרונות מיסטריות מובהקים בעולם הרדוד של האמנות הישראלית, הצליח להחזיר ארצה כמה וכמה אמנים, שהשתקעו בינתיים בארצות אירופה השונות.

אולם כל זה אינו יכול לספק דינאמו חי כמו דובינר. הוא שואף לגדולות. כך נולד הרעיון להקים קרן אמנות, שתרכוש ציורים ופסלים של אמנים ישראלים. קרן זאת תערוך אחת לשנה תחרות, שכל אמן ישראלי יוכל להגיש בה את יצירותיו. ועדת מומחים תיבחר ביצירות הטובות ביותר, תעניק אותן כמתנה למוציאים ישראלים. רעיון טוב. מניין לוקחים את הכסף הירושי, שאלה קטנה זו אינה יכולה לעכב בעד מי שהיה מלך הירוי בארצות-הברית של אמריקה.

***
רק ילד אחד
תערוכת האמנות הטרומפולומבו-תסית היא אחד הפיתרונות. דובינר ריכז את האוסף שלו בארץ, אירגן תערוכה ש-

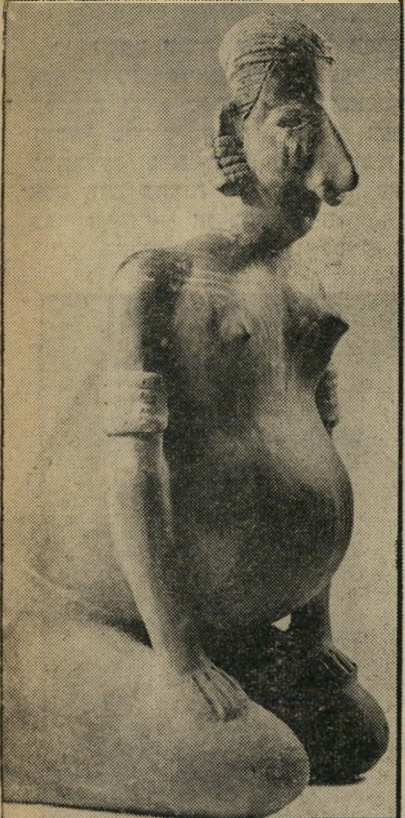
קורית, שהיתה חלק מן התרבות האינדיאנית זמן רב לפני הופעת האדם הלבן. האיש הלבן, שהיה מצוייד בנשק חדיש, דרך ברגל גאוה על תרבות זו, שפיגרה בי אמנות הקטל. הוא בו לה, ולא טרח להבינה. אך שבטי המאיה בדרום מקסיקו — ושאר השבטים באותו אזור — לא נסלו בתרבותם מן הכובשים האכזריים, ומכמה בחינות אף עלו עליהם.

אמני אמריקה המרכזית היו בעלי-מלאכה, שיצרו את פסליהם עבור האצולה והסוחרים העשירים. הם הגיעו לשיאם בימי השקיעה של האימפריה הרומאית (שעל קיומה לא ידעו מאומה), אלף שנים לפני שקולומבוס יצא לגלות את איי הודו ומצא יבשת חדשה.

***
הנזקקים והמתים
תכן כי 160 היצירות האינדיאניות של האוסף היו נישארות פזורות בעולם, לולא עלה במוחו הפורה של דובינר רעיון האופייני לו: מדוע לא להפעיל את אמני מקסיקו המתים כדי לעזור לאמנים ישראלים החיים-בקושי?
מאז ימי הסוערים במיפעל קרגל ומלחמת הנוצמת במועצה לשיוק פרי הדר, הקים

חנור הסמורת
בצורת פסל חלול, בעל צורה מעניינת ביותר, הוא יחיד במינו בעולם. הפסל, בן אלפיים שנה, קרוב מכמה בחינות לאמנות המודרנית. אין בו עיניים, ותחת זאת יוצרים הצללים אפקט של עיניים. גובהו 76 ס"מ.

האשה ההרה
ששויה כ-4500 ל"י, נמצאה במחוז נאיא ריס. פניה מזכירות, במקצת, את דיוקנו של נשיא צרפת, דהיגול בקאריקטורות.

את ההוצאות, כולל הפרמיה על הביטוח (בסכום רבע מיליון ל"י), למהו בהשיבו על כך, נידלק ניצוץ מיסד יונרי בעיניו החומות של דובינר, אותו ניד צוץ שנידלק כאשר הטיף בשעתו לסיסמה "לייצא ולחיות", או כאשר קרא את המוני הפרדסנים למרוד במנהיגיהם.

השנור הורס את האמנות שלנו. כל נדבך, שאסף בחייו ערימה של גרוטאות אמנותיות, מוסר אותה למוזיאון ישראלי. המוזיאונים שלנו מתמלאים אמנות זרה, לרוב פחותת ערך, ואילו האמנים שלנו בורחים לפאריס. איזה ערך יש למדינה בלי אמנים? מי יעצב את דמות המדינה? איך יתחנך הדור הבא ליופי?

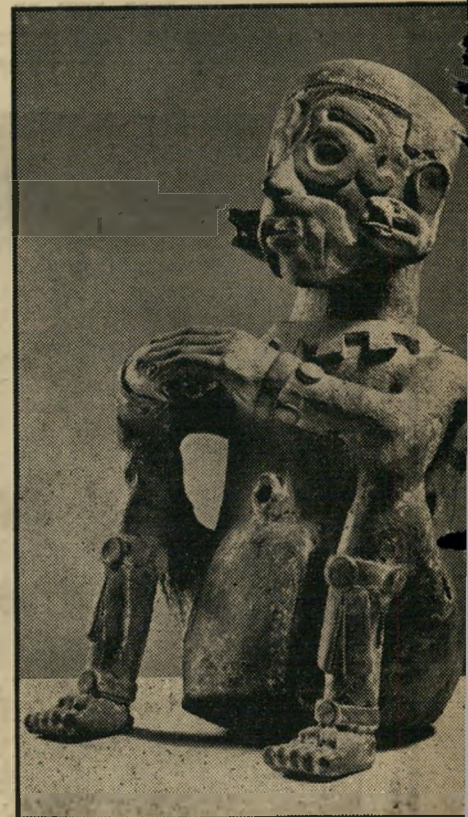
תצוגת האמנות המרכז-אמריקאית, שהיא בעלת רמה בינלאומית והכוללת מוצגים יחיי דים בימים בעולם, תעזור לחנך דור זה, להציג בפניו עולם חדש של מושגי יופי נדירים.

כתב קרל כץ, מנהל בית-הנכות בצלאל בהקדמה נלהבת לקאטאלוג: "לפנינו עולם חדש אמיתי של אמנות. חדש — מאחר שאינו קשור בישן, והריהו עולם בפני עצמו, הנפרד מההשפעות המסורתיות שבהן אנו רגילים."

מתלהב דובינר: "אם בין כל האלפים שיראו אותה יהיה רק ילד אחד שיראה יצירות נהדרות אלה ויחליט בו במקום להיות לפסל, אוי התערוכה הזאת מילאה תפקיד חשוב בעתיד המדינה!"

הזוג המאושד
הוא נדיר ביותר, כי רוב פסלי האמנות המרכז-אמריקאית שמלפני תקופת קולומבוס הם של דמויות בודדות. למעשה אין מחיר לפסל זה, שגובהו 40 ס"מ, שנמצא במחוז נאיאריס, במכסיקו המערבית. כל הפסלים המצולמים בעמוד זה, כמו רוב רובם של המוצגים בתערוכה, אינם למכירה.

הכנור
הוא פסל אופייני למחוז טולטק, שהשפיע במידה רבה על תרבות המאיה. הנחשים על כובעו רומזים על לבוש פולחני. זהו פסל נדיר, ששתויו בין 6000 ו-8000 ל"י. גובהו של הפסל 43 ס"מ.

מר קולומבוס

לא היה כאן!